

LITWA - Specialiuję Tyrimę Tarnyba

Specialiuję Tyrimę Tarnyba (STT) - Specjalna Służba Śledcza została utworzona przez rząd Republiki Litewskiej 18 lutego 1997 roku przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Jej zadania zdefiniowano jako gromadzenie informacji o podejrzeniach zaistnienia zjawiska korupcji oraz o powiązaniach kryminalnych urzędników państwowych i ich operacyjne wykorzystanie oraz przeprowadzanie akcji prewencyjnych, zaś głównym priorytetem uczyniono wykrywanie korupcji w sektorze państwowym, wprowadzenie skutecznych środków przeciwdziałania korupcji oraz wzrost świadomości społecznej dotyczącej tego przestępstwa. STT zatrudnia ok. 200 osób, zasadnicza część kadr pracuje w sekcji ścigania karnego i na ten cel przeznaczana jest większość budżetu.

Prace Urzędu koncentrują się na trzech równorzędnych płaszczyznach: ściganie karne, prewencja i edukacja. Prewencja ujmowana jest w sensie węższym i odnosi się do poszukiwania zapisów powodujących korupcję lub jej sprzyjających. Działania prewencyjne koordynowane są z Ministerstwem Oświaty, z centrami szkolenia, szkolnictwem wyższym. W zakresie edukacji natomiast STT jest koordynatorem różnych działań edukacyjnych, współpracuje ze wszystkim sektorami i instytucjami publicznymi w celu wypracowania odpowiednich procedur. Jest instytucją niezależną, co jest równoznaczne z możliwością prowadzenia niezależnych śledztw - ministerstwo czy określona sekcja sama może podjąć walkę z korupcją w swoich szeregach, ale może również skierować do STT prośbę o przeprowadzenie niezależnego śledztwa. Na jego czele stoi Dyrektor, mianowany przez prezydenta po wcześniejszym zatwierdzeniu przez Sejm.

2 maja 2000 roku przyjęto Ustawę o Specjalnej Służbie Śledczej. Krok ten miał na celu zwiększenie zakresu niezależności STT. Od tego momentu Służba podlega parlamentowi a nie prezydentowi Litwy. Sprawozdanie z działalności STT przedkładać jest dwa razy do roku Prezydentowi i Sejmowi. Ponadto Sejm ma możliwość powołania

specjalnej komisji do zbadania oceny działalności Urzędu. Inne narzędzie kontroli stanowi prokurator, który podczas kontroli w każdej chwili może zarządzić śledztwo. W Urzędzie może być także przeprowadzony audyt, czyli wizytacja urzędów kontroli państwowej. Reforma w zamierzeniu miała także podnieść wydajność i efektywność Służby, jak i poszerzyć gamę możliwości walki z korupcją we władzy wykonawczej. Tym samym ustawa zobowiązała STT do:

- koordynowania i zagwarantowania wykonania Narodowego Programu Antykorupcyjnego,
- poprzez przyznane uprawnienia do zwalczania przestępstwa korupcji na najwyższych szczeblach władzy,
- koordynacji działań podejmowanych w przypadku wykrycia korupcji, bądź przestępstw z nią związanych,
- poprawę warunków i jakości szkolenia pracowników w zakresie przeciwdziałania korupcji.

STT składa się z departamentów regionalnych oraz Departamentu Administracyjnego oraz Departamentu Przeciwdziałania Korupcji.

Do zadań STT należy:

- prowadzenie działalności wywiadowczej mającej na celu wykrywanie przestępstw powiązanych z korupcją, przeprowadzanie wstępnych dochodzeń,
- gromadzenie, przechowywanie, analizowanie i sporządzanie syntez z informacji na temat korupcji wraz z powiązаныmi zjawiskami społecznymi i ekonomicznymi,
- wspólnie z innymi organami administracji publicznej oraz organizacjami pozarządowymi implementację środków przeciwdziałania korupcji oraz antykorupcyjnych programów edukacyjnych.

STT dąży do:

- stworzenia narodowego systemu przeciwdziałania korupcji,
- ulepszenia systemu prawnego i eliminacji luk w gospodarczych, handlowych i finansowych przepisach prawnych,
- poprawę wykrywalności przypadków korupcji i zapewnienia nieuchronności odpowiedzialności karnej,
- rozwój i usprawnienie bazy analitycznej informacji, badań i metodologii,
- ustanowienia i rozwoju dwustronnych, regionalnych i ponadregionalnych

stosunków z instytucjami z innych państw zajmujących się pokrewną działalnością.

W zakresie podziału kompetencji pomiędzy STT a inne urzędy zwalczające przestępstwa korupcyjne, jest on raczej umowny. Policja traktowana jest przez STT w kategoriach partnerstwa – jeśli sprawa nie jest nadmiernie skomplikowana, wówczas zajmuje się nią policja, jeśli zaś jest bardziej złożona, wówczas wspólnie z prokuraturą podejmowana jest decyzja o przejęciu sprawy przez Urząd. Tego rodzaju rozwiązania nie wykluczają kompetencji pomiędzy urzędami, lecz skłaniają do współpracy.

Na Litwie istnieje także Komisja ds. Zwalczania Korupcji w Administracji, STT ma ponadto Grupę Roboczą w Sejmie ds. Współpracy z Organami Ścigania i Sądami (celem jej działalności jest wyeliminowanie korupcji w sądach).

Siedziba STT mieści się w Wilnie.

[Specjalna Służba Śledcza](#)